

Neptunus in Vissen

In de nieuwsbrief van juli schreef ik over de passage van de planeet Neptunus door het teken Vissen tussen 2012 en 2025. De vraagstelling was of deze passage licht zou kunnen werpen op ons collectieve besef van eenheid. Neptunus gaat immers over het opgaan in het grotere geheel, de eenheidservaring. Neptunus is 'heer' van het teken Vissen, wat betekent dat zij daar tot volle ontplooiing kan komen.

Vanuit de theorie van de astrologie zou je dus mogen verwachten dat we in deze tijd leven een versneld tempo toegroeien naar een grotere (wereld)eenheid. Als je volgt wat er in de wereld gebeurt, lijkt echter (ook) het tegendeel waar te zijn. Het lastige is dat we er middenin zitten en dus het overzicht missen.

Om een genuanceerd beeld te krijgen heb ik wat onderzoek gedaan naar eerdere periodes dat Neptunus door het teken Vissen liep. Dat gebeurt immers elke 165 jaar en het gaat altijd om een periode van 13 á 14 jaar. Ik heb gekeken naar drie eerdere passages van Neptunus door het teken Vissen: van 1521 tot 1535, van 1685 tot 1698 en van 1848 tot 1862.

Religie en het volk

Neptunus gaat over de religieuze beleving zelf. Het is het zoeken naar of de ervaring van eenheid met het grotere geheel. Dat grotere geheel kun je 'God' noemen, maar wat mij betreft valt de ervaring van eenheid met 'de natuur' er ook onder. En het gaat natuurlijk ook over de eenheid tussen mensen. Neptunus staat voor wat er in het volk, de massa, leeft. Tussen 1521 en 1535 won de Reformatie snel terrein in Noord-Europa. Voor het eerst sinds vele eeuwen werd de macht van de katholieke kerk serieus uitgedaagd. Men keerde zich tegen het machtsmisbruik van de kerk, die helemaal verweven was geraakt met de politieke macht.

Maarten Luther vertaalde de Bijbel in het Duits omdat hij vond dat iedereen zelf de Bijbel moest kunnen lezen. De wederdopers stelden de persoonlijke beleving en verantwoordelijkheid centraal en wezen het gezag van de paus en de bisschoppen af. We zien dus een religieuze beweging die van onderaf komt, uit het volk, en die in conflict komt met de heersende godsdienst.

Erasmus probeerde nog met redelijkheid de eenheid te bewaren, maar de katholieke kerk

reageerde met starheid en repressie, zodat grote conflicten niet konden uitblijven. Noord-Europa werd merendeels protestants, Zuid-Europa bleef trouw aan de rooms-katholieke kerk. Op de Balkan breidde het Osmaanse rijk zich sterk uit en bracht moslim-invloeden mee. Die scheidslijnen in Europa werken tot op de dag van vandaag nog door.

In 1687 publiceerde **Isaac Newton** in zijn *'Philosophiae Naturalis Principia Mathematica'* de basiswetten van de klassieke mechanica. Hier werd een wetenschap geboren die geen God meer nodig had, hoewel je nog niet kunt zeggen dat die eerste wetenschappers ook atheïsten waren. De natuur was voor hen de zichtbare manifestatie van God. Newton hield zich ook bezig met alchemie, dat wonderlijke mengsel van natuurwetenschap en mystiek. In 1689 verscheen *'An Essay Concerning Human Understanding'* van **John Locke**, waarin hij een maatschappij beschrijft van vrije, gelijkwaardige mensen die samen een sociaal contract kunnen sluiten. De overheid staat niet boven het volk, maar moet dienstbaar zijn aan het volk. Als de regering haar macht misbruikt, heeft het volk het recht om de regering af te zetten. Zijn ideeën waren zijn tijd ver vooruit, maar het valt wel op dat John Locke betrokken was bij de afzetting van de Engelse koning Jacobus II door stadhouder Willem van Oranje. In de periode van 1685 tot 1698 zien we geen massale volksbewegingen, maar een aantal geestelijke doorbraken, die grote invloed op de toekomst van Europa en de wereld zouden hebben. Het tijdperk van de Verlichting was begonnen.

In 1848 verscheen het *'Communistisch Manifest'* van **Karl Marx**. Dat leidde toen nog niet meteen tot een proletarische revolutie, maar maakte geesten er wel rijp voor. Marx zag religie als 'opium van het volk'. Godsdiensten houden de mensen onderdanig en onmondig. De politieke macht moet niet van bovenaf worden opgelegd, maar moet van onderop, uit het volk, komen.

In de periode tussen 1848 en 1862 vinden er in verschillende landen in Europa belangrijke revoluties plaats. De macht van de monarchieën wordt sterk ingeperkt en de eerste vormen van parlementaire democratie worden ingevoerd. Er worden grondwetten geschreven, die tot in deze tijd nog bestaan en waarin de verdere scheiding tussen kerk en staat wordt vastgelegd. Dat maakte de opkomst mogelijke van seculiere politieke stromingen zoals het communisme, het socialisme en het liberalisme.

Je ziet dat de weg van de absolute macht van kerk en staat in de Middeleeuwen tot het seculiere systeem van parlementaire democratie in onze tijd een langdurig, moeizaam proces is geweest, vol van conflicten. In de Middeleeuwen was alles overzichtelijk, want alle macht lag bij een kleine elite en het volk werd onder de duim gehouden. Nu is dan officieel 'het volk' aan de macht, want dat is in ieder geval het idee van een parlementaire democratie. Lange tijd hielden de kiezers en de politieke partijen zich netjes aan de historisch gegroeide scheidslijnen: confessioneel, conservatief, liberaal en socialistisch. Het politieke landschap kon je opdelen in links en rechts. Je kon je ergens mee identificeren, je hoorde ergens bij.

In onze tijd beginnen die samenbindende elementen heel snel hun kracht te verliezen. De kerken lopen leeg. Politieke partijen en vakbonden verliezen hun lezen. Het verschil tussen links en rechts lijkt ineens niet meer relevant. De kloof tussen de bestuurlijke elites en het volk wordt dieper. Welk collectief ideaal kan ons nog inspireren, waar horen we bij?

De westerse wereld heeft strijd geleverd voor individuele vrijheid en dat is zó goed gelukt, dat we niet meer weten wat ons collectief samenbindt. Het individualisme leidt (ook) tot een houding van competitie en pakken wat je pakken kunt. **Het eenheidsbesef van Neptunus**

vraagt nu juist wat je te geven hebt en welke offers je (vrijwillig!) bereid bent te brengen voor de gemeenschap.

Het meest opvallende van de huidige Neptunus-transit vind ik de nieuwe paus Franciscus. Hij probeert de kerk terug te brengen naar het volk en de macht van de clerus in Rome te breken. Hij zet zich in voor de armen en de vluchtelingen. Het is duidelijk dat hij zich laat inspireren door Franciscus van Assisi, die zich ook keerde tegen de rijkdom en de machtswellust van de kerk en naastenliefde en soberheid predikte. Ik heb het even nagekeken: Franciscus van Assisi kreeg zijn visioen in 1205. Neptunus stond ook toen in Vissen!

Europa als wereldmacht

Het begin van de 16^e eeuw is ook de periode dat belangrijke nieuwe zeeroutes naar Azië en Amerika werden opengelegd, gevolgd door een wereldwijde kolonisatie. Het tijdperk van de Verlichting maakte een sterke ontwikkeling van technologie mogelijk en dat maakte de westerse overheersing alleen maar indringender. De westerse volken voelden zich superieur. De andere rassen waren goed als arbeiders en slaven of als object voor de bekeringsdrang van christelijke missionarissen.

Rond 1850 kwamen de eerste scheuren in de westerse hegemonie.

Karl Marx keerde zich tegen de enorme concentratie van macht bij enkelen en inspireerde **Lenin** en later **Mao Ze Dong** tot een wereldwijde opstand tegen het 'kapitaal'. De slavenhandel werd in deze tijd afgeschaft en de verschijning van **Max Havelaar** in 1859 veroorzaakte een grondige verandering in de visie op kolonialisme in Nederland.

Het kolonialisme is nu wel voorbij, maar de westerse invloed in de wereld is nog altijd onverminderd groot, vooral op technologisch gebied. Toch is Europa is niet meer het centrum van de wereld en Amerika ook niet. China, India, Zuid-Amerika krijgen steeds meer invloed.

Neptunus gaat over wat er in 'het volk' leeft. In de westerse wereld is er nog steeds een gevoel van superioriteit, om niet te zeggen, racisme. Nu de niet-westerse wereld haar zelfstandigheid en zelfbeschikking aan het herwinnen is, lijkt het me goed om te beseffen wat een rancune daar nog leeft tegen het 'westen'. Je ziet bijvoorbeeld bij de zwartepietendiscussie en de herdenking van het Nederlandse slavenverleden dat de emoties hoog oplopen.

In het Midden-Oosten werd door de westerse landen na de eerste wereldoorlog de landkaart opnieuw getekend. Typisch op een westerse manier: van achter de tekentafel! Nu blijkt dat landen als Syrië, Turkije en Irak officieel wel staten zijn, maar de innerlijke samenhang ontbreekt. Pogingen om het westerse model naar deze landen te exporteren, zijn gedoemd om te mislukken.

Ik kan me voorstellen dat er onder niet-westerse volken een diepe afkeer van het 'westen' leeft en dat kan tot giftige uitbarstingen leiden. Tegelijk wil iedereen op de wereld meegenieten van de westerse rijkdom. In de geest van Neptunus zou ik zeggen: laten we onze verworvenheden delen en kijken wat we kunnen leren van andere volken, rassen en godsdiensten. Door onszelf als superieur te beschouwen, hebben we niet gezien wat de rijkdom en de waarde zijn van de onderworpen delen van de wereld. Als Europa en Amerika hun grenzen gaan sluiten en muren gaan bouwen, kan dat tot grote problemen leiden.

Communicatie

Als Neptunus gaat over de eenheid tussen mensen, lijkt het me zinnig om ook te kijken de

verbindingen tussen mensen.

In het begin van de 16^e eeuw begon de dominantie van Europa over de rest van de wereld. Ontdekkingsreizigers en kaartenmakers brachten de wereld op een nieuwe manier in beeld. De boekdrukkunst (overigens al uitgevonden in de 15^e eeuw) zorgde voor een grotere verspreiding van kennis en ideeën. De Renaissance herontdekte de klassieke wijsheid. De sterke opkomst van de wetenschap in de 17^e eeuw maakte een vrije uitwisseling en toetsing van ideeën mogelijk.

In de periode van 1848 tot 1862 worden de eerste spoorlijnen aangelegd en ontstonden de eerste grote postlijnen. Ook werden in de nieuwe grondwet regels opgenomen die een zekere mate van persvrijheid garandeerden.

In onze tijd is het meest opvallende natuurlijk het internet en de nieuwe sociale media. Een enorme revolutie als het gaat om verbindingen tussen mensen. Je kunt met iedereen op elk moment dat je dat wenst, contact maken. Grenzen vallen weg. Kennis is vrij toegankelijk en staat je onmiddellijk ter beschikking. Neptuniaanser kan het haast niet. Het lijkt ideaal, maar er dreigen ook een paar nachtmerrie-achtige scenario's. In de verkeerde handen maakt het internet een enorme controle op mensen mogelijk. Dictaturen, commerciële bedrijven en spionagediensten kunnen het medium gebruiken om het volk nauwlettend in de gaten te houden en zelfs te programmeren. Brengt internet het volk aan de macht of Facebook? En wat als het volk aan de macht is? Als je kijkt naar de haatcampagnes op Twitter e.d. kun je ook twijfelen of de vrije uitwisseling van ideeën niet leidt tot allerlei uitwassen.

Het valt me op dat in de onderzochte periodes van Neptunus in Vissen elke keer de mogelijkheden tot communicatie een enorme groei doormaken. Er worden telkens nieuwe werelden ontsloten en wat veraf was, komt steeds naderbij tot het moment dat virtueel de hele wereld in je smartphone zit. Maar met de ontsluiting van nieuwe werelden en de ontdekking dat we deel uitmaken van een groter geheel dan we eerst beseften, is er nog niet meteen een nieuwe eenheid!

De ontdekkingsreizigers van de 16^e eeuw hadden geen idee wat ze teweegbrachten. Het waren avonturiers, handelaars op zoek naar makkelijke winst, piraten, ruwe bonken die op de vlucht waren voor het gezag. De Nederlanders ontdekten en koloniseerden Indonesië, maar wat ontdekten ze eigenlijk? Ze hadden vooral oog voor wat ze met de handel konden verdienen. Dat is nog lang geen eenheid. Er is wel contact en dat is een begin, maar de groei naar eenheid is lang en vol hobbels en conflicten. Pas nu denk ik dat er tussen Nederland en Indonesië een enigszins gelijkwaardige verhouding kan ontstaan. En als dat gebeurt heeft dat ook gevolgen voor 'ons' zelfbeeld, dat kan niet anders.

Daarom durf ik niet zoveel te zeggen over het internet. Het is allemaal nog zo pril en we staan steeds voor nieuwe verrassingen. Met de andere onderzochte periodes in gedachten, mag je nog heel wat beroering verwachten. Er zijn grote beloftes, maar tegelijk hangen ons dreigingen boven het hoofd, waarvan we de omvang niet kunnen overzien.

Het fijne van een langer perspectief vind ik dat je door alle spanningen en conflicten heen toch een collectief leerproces ziet. In de middeleeuwen was de kans groot dat je door een of andere vorm van geweld om het leven kwam. Die kans is nu vele malen kleiner. Het respect voor andere culturen is onmiskenbaar gegroeid en dat vooral omdat we langzaam onze collectieve rijkdom ontdekken. **Het geheel is meer dan de som der delen en de waarde van het geheel kan tot uitdrukkingen komen als de delen in open verbinding met elkaar staan.**

Water

Neptunus is de god van de zee. De oceaan is het begin en het einde van de kringloop van

water op onze planeet. Als de plek waar het leven op aarde ontstond, is de oceaan onze gemeenschappelijke, planetaire bron. Nu de oceanen worden bedreigd door overbevissing en milieuvervuiling, gebeurt er iets dat we alleen samen kunnen oplossen. Analisten zeggen dat de grote oorlogen van de toekomst gevoerd zullen worden om de beschikbaarheid van water. De oplossing van de problemen vraagt om een gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel dat alle grenzen tussen landen en rassen overstijgt.

We leven in een wereld vol tegenstellingen en conflicten, maar een feit is dat we allemaal in hetzelfde schuitje zitten. Het is maar een klein planeetje, waar wij mensen ook maar een schakeltje zijn in een grotere evolutie. We hebben dezelfde bron en dezelfde bestemming. We komen voort uit eenheid en zijn op weg naar eenheid. In ons bewustzijn zitten we daar meestal ergens tussenin en is het best rommelig, conflictueus en vooral onoverzichtelijk. Dan lijkt het of de eenheid ver te zoeken is. We missen het overzicht, het zicht op het geheel. Als ik dan conflict en tegenstellingen ervaar, ga ik ervan uit dat dat komt omdat mijn bewustzijn te beperkt is. Sommige grenzen kan ik niet overschrijden en er is veel dat ik niet begrijp. Dat is nu eenmaal zo en dus worstel ik maar verder. Maar het gevoel dat achter al die spanning een grotere eenheid opdoemt, wordt steeds sterker. Misschien is dat de invloed die deze passage van Neptunus op mij heeft.

En dat brengt me weer op een andere benadering van de passage van Neptunus door het teken Vissen: wat doet dat met mij? Hoe is mijn persoonlijke lot verweven met het collectieve lot? Als je dat astrologisch wilt analyseren moet je kijken naar je geboortehoroscoop en dan blijkt dat dat per persoon enorm kan verschillen. Maar dat moet ik maar bewaren voor een volgende nieuwsbrief.